Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

21 501-30 Raad voor Concurrentievermogen

Nr. 364 **BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 januari 2016

Hierbij stuur ik u, mede namens de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de geannoteerde agenda voor de Informele Bijeenkomst van de Ministers verantwoordelijk voor Concurrentievermogen («informele Raad voor Concurrentievermogen»), die 27 en 28 januari a.s. zal plaatsvinden in Amsterdam. Deze informele Raad voor Concurrentievermogen bestaat uit een deel over onderzoek (27 januari) en een deel over interne markt en industrie (28 januari). Vanwege het informele karakter van deze Raad zal een vrije gedachtewisseling plaatsvinden, zonder besluitvorming.

Bij het diner aan de vooravond van het onderzoeksdeel, 26 januari, zal Bill Gates een «keynote speech» geven die in het teken zal staan van de prioriteiten van het Nederlandse voorzitterschap op het gebied van onderzoek en innovatie, in het bijzonder Open Science. Op 27 januari zal door de aanwezige Ministers en vertegenwoordigers van de Europese Commissie van gedachten worden gewisseld over twee prioritaire onderwerpen. Ten eerste betreft dit investeringen in onderzoek en innovatie in het kader van de ex-post evaluatie van het Zevende Kaderprogramma (KP7). Ten tweede wordt er gesproken over onderzoeks- en innovatievriendelijke wet- en regelgeving. Tijdens de lunch verzorgt Neelie Kroes, special envoy StartupDelta, een keynote speech over het EU start-up visum.

Voor het deel over de interne markt en industrie staan de internemarktstrategie en de digitale internemarktstrategie centraal. Op de vooravond op 27 januari vindt in de aanwezigheid van ondernemers en de Europese Commissie een «walking dinner» plaats over de digitalisering van industrie. De focus ligt op een drietal thema's: standaardisatie, digitale vaardigheden en toekomstbestendige wet- en regelgeving. De Ministers is gevraagd een ondernemer uit hun eigen lidstaat mee te nemen die voorop loopt in digitalisering. Deze ondernemers sluiten alleen aan bij het avondprogramma. Op 28 januari worden drie prioritaire dossiers besproken: de interne markt voor diensten, ongerechtvaardigde

kst-21501-30-364
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2016

geo-blocking en de deeleconomie. Ook hier zal de Commissie aanwezig zijn en zullen er korte speeches gegeven worden door Corinne Vigreux, medeoprichter van Tomtom, Herna Verhagen, CEO van PostNL, en Fransesca Pick, consultant bij Ouishare.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp

ONDERZOEK

Een toekomstbeeld voor investeringen in Onderzoek en Innovatie (O&I): de ex post evaluatie van het Zevende Kaderprogramma (KP7) en de essentie van succes en impact van O&I

Tijdens dit deel van de Informele Bijeenkomst van Ministers verantwoordelijk voor Concurrentievermogen is een discussie georganiseerd over het belang van investeringen in onderzoek en innovatie (O&I) voor Europa. Deze gedachtewisseling zal worden gevoerd aan de hand van het onlangs verschenen ex post evaluatierapport[1] van de onafhankelijke expertgroep, waarvan Louise Fresco de voorzitter was. De ex post evaluatie is een verplichte evaluatie van de Kaderprogramma's die na afloop van elk programma plaatsvindt. De KP7-evaluatie toont onder andere aan dat investeringen gebaseerd op excellentie en impact een fors effect hebben op economische groei en oplossingen leveren voor maatschappelijke uitdagingen.

De gedachtewisseling zal voortbouwen op het evaluatierapport van de onafhankelijke expertgroep en de nog te verschijnen Mededeling hierover van de Europese Commissie (verwachte publicatiedatum: 19 januari 2016). De Ministers zullen in twee interactieve rondes in gesprek gaan over de volgende onderwerpen:

1. *De prestaties van KP7: de impact van investeringen in onderzoek en innovatie (O&I)*
   De Ministers wordt gevraagd met concrete voorbeelden en resultaten van KP7 het belang van O&I-investeringen te onderbouwen en de urgentie van die investeringen te onderstrepen. Concrete voorbeelden als deze zijn onmisbaar bij het aantonen van de toegevoegde waarde van O&I voor de samenleving en de economie.
2. *De aanbevelingen van de KP7-evaluatie: een blik op de toekomst*
   De uitkomsten van en de discussie over deze KP7-evaluatie zullen bepalend zijn voor de tussentijdse evaluatie van Horizon 2020 (start: eind 2016). Daarnaast zal de KP7-evaluatie de toon zetten voor de discussie over het vervolg van Horizon 2020 (het volgende Kaderprogramma vanaf 2021). De Ministers zullen in gesprek gaan over hoe op excellentie gebaseerde O&I-investeringsprogramma's – nationaal en in EU verband – kunnen bijdragen aan een meer concurrerende en innovatieve economie.

Door het onderwerp te agenderen, wil Nederland een positief discours op gang brengen over de investeringen in O&I en een excellentie- en impact-gestuurd Kaderprogramma. De verwachting is dat alle landen het belang van O&I-investeringen voor een innovatief en concurrerend Europa zullen onderstrepen. De Centraal- en Oost-Europese EU-lidstaten beginnen mogelijk over hun achterblijvende deelname in KP7. Daarom zullen de landen in de gedachtewisseling ook worden gevraagd in te gaan op wat zij nationaal kunnen doen om hun onderzoekssystemen te verbeteren en hoe de complementariteit tussen nationale en EU-programma's verstevigd kan worden. Nederland beoogt tijdens de Raad van mei aanstaande Raadsconclusies aan te nemen over het belang van investeren in onderzoek en innovatie (KP7).

---

[1] High Level Expert Group. (November 2015). *Commitment and Coherence, essential ingredients for success in science and innovation, Ex- Post-Evaluation of the 7th EU Framework Programme (2007–2013)*, https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/fp7_final_evaluation_expert_group_report.pdf#view=fit&pagemode=none

Onderzoeks- en innovatievriendelijke wet- en regelgeving

In de middag staat een discussie over de randvoorwaarden voor onderzoek en innovatie op de agenda: het is essentieel dat wet- en regelgeving onderzoeks- en innovatievriendelijk wordt om te zorgen voor een optimaal onderzoeks- en vestigingsklimaat in Europa. Deze gedachtewisseling zal mede worden gevoerd aan de hand van het onlangs verschenen *Staff Working Document* van de Europese Commissie *«Better regulations for innovation-driven investment at EU level»* [2]. Uit de analyse van de Europese Commissie blijkt dat verheldering en interpretatie van wet- en regelgeving in dialoog met stakeholders aanvankelijke belemmeringen voor innovatie kan opheffen – zonder wet en regelgeving te hoeven aanpassen. De Commissie stelt daartoe *«Innovation Deals»* voor, geïnspireerd door de Nederlandse *«Green Deals»*.
Toekomstbestendige en slimmere wet- en regelgeving voor onderzoek en innovatie is essentieel, om te zorgen dat Europa aantrekkelijk is en blijft voor onderzoekers, innovatieve bedrijven en investeerders en voor maximale impact van investeringen in onderzoek en innovatie. Nederland heeft de intentie om met de uitkomsten van het debat bij te dragen aan de *«Better Regulation»* agenda van eerste vicevoorzitter van de Europese Commissie Frans Timmermans. Het *Staff Working Document* verwijst hier ook naar.

Tijdens de Informele Raad wordt de discussie over onderzoeks- en innovatievriendelijke regelgeving ingeleid door internationale sprekers. De sprekers gaan op basis van eigen ervaringen in op *best practices* en belemmeringen voor innovatie en onderzoek (waaronder Open Science) in regelgeving. De cases worden in twee rondes gepresenteerd waarna de Ministers met elkaar en de sprekers van gedachten wisselen.

In de brief «Ruimte voor vernieuwing door toekomstbestendige wet- en regelgeving» van 20 juli 2015[3] staat dat Nederland aansluit bij de Europese beleidsvorming op dit onderwerp. De insteek van het onderwerp is agenderend en er mede op gericht dat onderzoeks- en innovatieministers deze problematiek op het netvlies krijgen en Ministers van andere vakdepartementen en onderdelen van de Commissie verantwoordelijk voor specifieke wet- en regelgeving inspireren om te komen tot een aanpak op Europees niveau. Het is hierbij niet de bedoeling dat de doelen van de regelgeving (bijvoorbeeld de bescherming van het milieu of het garanderen van volksgezondheid) verwateren. Het gaat in de gedachtewisseling niet om lagere standaarden, maar om het op de juiste wijze ruimte geven voor nieuwe ontwikkelingen die bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. Nederland beoogt tijdens de Raad voor Concurrentievermogen van mei Raadsconclusies aan te nemen over randvoorwaarden voor onderzoek en innovatie, hoofdzakelijk gericht op onderzoeks- en innovatievriendelijke regelgeving.

INDUSTRIE EN INTERNE MARKT

De verdere versterking van de (digitale) interne markt is een van de prioriteiten van het voorzitterschap. Ondanks de grote stappen die de laatste decennia op dit gebied zijn gezet, is hier nog aanzienlijk economisch potentieel aanwezig, zoals ook weergegeven in de internemarktstrategie en de digitale internemarktstrategie van de Europese Commissie. Om die reden is het industrie en interne marktdeel van deze informele Raad voor Concurrentievermogen toegespitst op de thema's digitaal en diensten. De rode draad voor uitwerking van deze thema's is

[2] SWD (2015) 298 final
[3] Kamerstuk 33 009, nr. 10

toekomstgerichte regelgeving en innovatievriendelijke kaders die ruimte bieden voor nieuwe technologieën en verdienmodellen.

Concreet betekent dit dat op 28 januari, na de vooravond gericht op de digitalisering van industrie, de Ministers zullen discussiëren in twee break-outsessies, met één sessie over de interne markt voor diensten en één sessie over ongerechtvaardigde geo-blocking. Hierop volgt een lunchdebat, dat in het teken zal staan van de deeleconomie. Door middel van deze discussies en opzet kunnen Ministers politieke sturing geven voor de ontwikkeling van de Europese agenda op deze onderwerpen.

Digitalisering van industrie

Het avondprogramma op 27 januari over digitalisering van industrie behelst een «walking dinner», waarbij ondernemers pitches geven en showcases worden gepresenteerd. Dit programma heeft als doel om door middel van een informele gedachtewisseling tussen ondernemers, Ministers en de Europese Commissie input te leveren voor en invloed uit te oefenen op de implementatieagenda voor digitale industrie van de Europese Commissie, die de Commissie naar verwachting april 2016 zal presenteren.

Diensten

In de break-outsessie over de interne markt voor diensten wordt het tienjarig bestaan van de dienstenrichtlijn aangegrepen om de balans op te maken en vooruit te kijken. Tien jaar na de dienstenrichtlijn lopen ondernemers nog altijd aan tegen belemmerende en van elkaar afwijkende nationale regels die een barrière vormen voor het dienstenverkeer. Ook consumenten ondervinden belemmeringen om goed gebruik te maken van de mogelijkheden die de interne markt biedt in termen van lagere prijzen en betere kwaliteit. Het volle potentieel van de interne markt voor diensten wordt nog altijd niet benut. In de internemarktstrategie van oktober 2015[4] heeft de Commissie aangegeven acties te gaan presenteren om het potentieel van de interne markt voor diensten verder te ontsluiten, bijvoorbeeld door het versimpelen van administratieve procedures (dienstenpaspoort), het wegnemen van fragmentatie (wetgevend voorstel, mogelijk als onderdeel van het dienstenpaspoort, voor het aanpakken van regelgevende belemmeringen, zoals uiteenlopende rechtsvormen, aandeelhoudersvereisten en multidisciplinaire beperkingen), het stimuleren van nationale hervormingen (EU-breed analytisch afwegingskader) en het intensiveren van handhaving. De focus ligt op dienstensectoren met groot economisch potentieel, zoals de zakelijke dienstverlening en de bouw. Zoals eerder gecommuniceerd in het verslag van de Raad voor Concurrentievermogen van 30 november en 1 december jl.[5], hebben alle lidstaten de internemarktstrategie verwelkomd, inclusief de door de Commissie aangekondigde initiatieven.

Met deze discussie wil Nederland een gevoel van urgentie creëren voor de aanpak van resterende problemen op de interne markt voor diensten en een aanzet geven tot een ambitieuze uitwerking van de aangekondigde initiatieven in de strategie. Ministers kunnen zo de Commissie van sturing voorzien in de voorbereiding van de voorstellen. Nederland beoogt conclusies aan te nemen over de internemarktstrategie tijdens de Raad voor Concurrentievermogen van 29 februari, inclusief het punt van diensten.

---

[4] COM(2015) 550

[5] Kamerstuk 21 501-30, nr. 363

Ongerechtvaardigde geo-blocking

In de tweede break-outsessie zal ongerechtvaardigde geo-blocking voor het eerst op ministerieel niveau worden besproken. Geo-blocking is het anders behandelen van afnemers op basis van locatie en/of nationaliteit. Dat kan er in resulteren dat afnemers (zowel consumenten als bedrijven) te maken krijgen met andere prijzen of voorwaarden, of geen toegang hebben tot een bepaald aanbod. Daaraan kunnen veel verschillende redenen ten grondslag liggen, die ook gerelateerd kunnen zijn aan verschillende nationale situaties.
In de digitale internemarktstrategie van mei 2015[6] en de recente internemarktstrategie heeft de Commissie een wetgevend voorstel aangekondigd voor 2016 om ongerechtvaardigde vormen van geo-blocking aan te pakken, om zo de interne markt vooruit te helpen. De discussie tijdens de break-outsessie heeft als doel Ministers een eerste gelegenheid te bieden dit thema te bespreken om zo de Commissie van sturing te voorzien in de voorbereiding van het wetgevend voorstel.

Deeleconomie

Tijdens het lunchdebat zal gediscussieerd worden over de ontwikkelingen en uitdagingen binnen de deeleconomie. Dit is een onderwerp waar uw Kamer over is geïnformeerd in een recente brief[7].
Nederland vindt het belangrijk om de verdere ontplooiing van de deeleconomie te faciliteren en zet zich in om waar nodig belemmeringen en onduidelijkheden weg te nemen en de kansen van de deeleconomie optimaal te benutten. De deeleconomie maakt een betere benutting en ontsluiting van bestaande (kapitaal)goederen (zoals auto's en huizen) mogelijk. Bij de dynamische ontwikkelingen van de deeleconomie ontstaan ook reguleringsvragen en onzekerheden, waar alle lidstaten tegenaanlopen. Het is van belang dat op een proportionele manier door overheden wordt geacteerd om te zorgen dat de positieve elementen van de deeleconomie kunnen opbloeien.
Doel van de bespreking tijdens de lunch is dan ook om de visie en best practices van lidstaten uit te wisselen, om zodoende elkaar te inspireren en consensus te bereiken over de economische potentie van de deeleconomie. Daarnaast kan een versnipperde beleidsmatige reactie de verdere ontwikkeling van de deeleconomie remmen. Een gecoördineerde aanpak is daarom belangrijk en de agendering van dit onderwerp vormt daarmee ook input voor de door de Europese Commissie aangekondigde Europese Agenda voor de deeleconomie.

---

[6] COM(2015) 192
[7] Kamerstuk 33 009, nr. 12